

SECTION A

Answer **one** question from this section.

1 Read the following passages and answer the questions.

ὡς οἱ μὲν μάρναντο δέμας πυρὸς αἰθομένοιο,
 Ἀντίλοχος δ' Ἀχιλῆϊ πόδας ταχὺς ἄγγελος ἦλθε.
 τὸν δ' εὔρε προπάροιθε νεῶν ὀρθοκραιράων
 τὰ φρονέοντ' ἀνὰ θυμὸν ἃ δὴ τετελεσμένα ἦεν·
 ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν· 5
 'ὦ μοι ἐγὼ, τί τ' ἄρ' αὐτε κάρη κομόωντες Ἀχαιοὶ
 νηυσὶν ἔπι κλονέονται ἀτυζόμενοι πεδίοιο;
 μὴ δὴ μοι τελέσωσι θεοὶ κακὰ κήδεα θυμῶ,
 ὡς ποτέ μοι μήτηρ διεπέφραδε καὶ μοι ἔειπε
 Μυρμιδόνων τὸν ἄριστον ἔτι ζώντος ἐμεῖο 10
 χερσὶν ὑπο Τρώων λείψειν φάος ἠελίοιο.
 ἦ μάλα δὴ τέθνηκε Μενoitίου ἄλκιμος υἱὸς
 σχέτλιος· ἦ τ' ἐκέλευον ἀπωσάμενον δήϊον πῦρ
 ἄψ ἐπὶ νῆας ἵμεν, μηδ' Ἐκτορι ἴφι μάχεσθαι.
 εἷος ὁ ταῦθ' ὠρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν, 15
 τόφρᾳ οἱ ἐγγύθεν ἦλθεν ἀγαυοῦ Νέστορος υἱὸς
 δάκρυα θερμὰ χέων, φάτο δ' ἀγγελίην ἀλεγεινήν.

Homer, *Iliad* XVIII.1–17

(a) Translate ὡς οἱ μὲν ... μεγαλήτορα θυμόν (lines 1–5).

Write your translation on alternate lines.

[5]

(b) ὦ μοι ἐγὼ ... ἀγγελίην ἀλεγεινήν (lines 6–17): what details in these lines anticipate the bad news that Achilles is about to receive?

[6]

'τόν δ' οὐχ ὑποδέξομαι αὐτίς
 οἴκαδε νοστήσαντα δόμον Πηληϊῶν εἴσω.
 ὄφρα δέ μοι ζῶει καὶ ὄρα φάος ἠελίοιο
 ἄχνηται, οὐδέ τί οἱ δύναιμαι χραιομηῆσαι ἰοῦσα.
 ἀλλ' εἴμ', ὄφρα ἴδωμι φίλον τέκος, ἡδ' ἔπακούσω 5
 ὅττι μιν ἴκετο πένθος ἀπὸ πτολέμοιο μένοντα.
 ὣς ἄρα φωνήσασα λίπε σπέος· αἶ δὲ σὺν αὐτῇ
 δακρυόεσσαι ἴσαν, περὶ δέ σφισι κῦμα θαλάσσης
 ῥήγγυτο· ταὶ δ' ὅτε δὴ Τροίην ἐρίβωλον ἴκοντο
 ἀκτὴν εἰσανέβαινον ἐπισχερῶ, ἔνθα θαμειαὶ 10
 Μυρμιδόνων εἴρυντο νέες ταχύν ἀμφ' Ἀχιλῆα.
 τῶ δὲ βαρὺ στενάχοντι παρίστατο πότνια μήτηρ,
 ὄξυ δὲ κωκύσασα κάρη λάβε παιδὸς ἐοῖο,
 καὶ ῥ' ὀλοφυρομένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 'τέκνον τί κλαίεις; τί δέ σε φρένας ἴκετο πένθος; 15
 ἐξαύδα, μὴ κεῦθε· τὰ μὲν δὴ τοι τετέλεσται
 ἐκ Διός, ὡς ἄρα δὴ πρὶν γ' εὐχεο χεῖρας ἀνασχῶν
 πάντας ἐπὶ πρύμνησιν ἀλήμεναι νῆας Ἀχαιῶν
 σεῦ ἐπιδευομένους, παθέειν τ' ἀεκήλια ἔργα.'

Homer, *Iliad* XVIII.59–77

(c)* How effectively does Homer convey the emotion of this scene?

You should refer **both** to the content **and** to the language of the passage.

[15]

2 Read the following passages and answer the questions.

Κρέων	σὲ τὴν σκυθρωπὸν καὶ πόσει θυμουμένην, Μήδει', ἀνεῖπον τῆσδε γῆς ἔξω περᾶν φυγάδα, λαβοῦσαν δισσὰ σὺν σαυτῇ τέκνα, καὶ μὴ τι μέλλειν· ὡς ἐγὼ βραβεὺς λόγου τοῦδ' εἰμί, κούκ ἄπειμι πρὸς δόμους πάλιν πρὶν ἂν σε γαίης τερμόνων ἔξω βάλω.	5
Μήδεια	αἰαῖ· πανώλης ἢ τάλαιν' ἀπόλλυμαι· ἐχθροὶ γὰρ ἐξιᾶσι πάντα δὴ κάλων, κούκ ἔστιν ἄτης εὐπρόσοιστος ἔκβασις. ἐρήσομαι δὲ καὶ κακῶς πάσχουσ' ὅμως· τίνος μ' ἔκατι γῆς ἀποστέλλεις, Κρέον;	10
Κρέων	δέδοικά σ', οὐδὲν δεῖ παραμπίσχειν λόγους, μὴ μοί τι δράσης παῖδ' ἀνήκεστον κακόν. συμβάλλεται δὲ πολλὰ τοῦδε δείγματα· σοφὴ πέφυκας καὶ κακῶν πολλῶν ἴδρις, λυπῆ δὲ λέκτρων ἀνδρὸς ἐστερημένη.	15

Euripides, *Medea* 271–286

(a) σὲ τὴν σκυθρωπὸν ... ἀποστέλλεις, Κρέον (lines 1–11): how are the difficulties facing Medea described in these lines? [6]

(b) Translate δέδοικά σ' ... ἀνδρὸς ἐστερημένη (lines 12–16).

Write your translation on alternate lines.

[5]

Μήδεια	ἀλλ' ἐσμὲν οἶόν ἐσμεν, οὐκ ἐρῶ κακόν, γυναῖκες· οὐκουν χρῆν σ' ὁμοιοῦσθαι κακοῖς, οὐδ' ἀντιτείνειν νήπι' ἀντὶ νηπίων. παριέμεσθα, καὶ φαμεν κακῶς φρονεῖν τότ', ἀλλ' ἄμεινον νῦν βεβούλευμαι τάδε.	5
	ὦ τέκνα τέκνα, δεῦρο, λείπετε στέγας, ἐξέλθετ', ἀσπάσασθε καὶ προσείπατε πατέρα μεθ' ἡμῶν καὶ διαλλάχθηθ' ἅμα τῆς πρόσθεν ἔχθρας ἐς φίλους μητρὸς μέτα· σπονδαὶ γὰρ ἡμῖν καὶ μεθέστηκεν χόλος.	10
	λάβεσθε χειρὸς δεξιᾶς· οἴμοι, κακῶν ὡς ἐννοοῦμαι δὴ τι τῶν κεκρυμμένων. ἄρ', ὦ τέκν', οὕτω καὶ πολὺν ζῶντες χρόνον φίλην ὀρέξετ' ὠλένην; τάλαιν' ἐγώ, ὡς ἀρτίδακρὺς εἶμι καὶ φόβου πλέα.	15
	χρόνω δὲ νεῖκος πατρὸς ἐξαιρουμένη ὄψιν τέρειναν τήνδ' ἔπλησα δακρύων.	

Euripides, *Medea* 889–905

(c)* How successfully does Euripides convey Medea's treachery towards Jason in this extract?

You should refer **both** to the content **and** to the language of the passage.

[15]

SECTION B

Answer **one** question from this section.

3 Read the following passages and answer the questions.

<p>‘τρεις δέ οἱ εἰσι θυγατρεις ἐνὶ μεγάρῳ εὐπήκτω Χρυσόθεμις καὶ Λαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα, τάων ἦν κ’ ἐθέλησθα φίλην ἀνάεδνον ἄγεσθαι πρὸς οἶκον Πηλῆος· ὁ δ’ αὖτ’ ἐπὶ μείλια δώσει πολλὰ μάλ’, ὅσ’ οὐ πῶ τις ἐῖ ἐπέδωκε θυγατρί· ἐπτὰ δέ τοι δώσει εὖ ναιόμενα πτολίεθρα Καρδαμύλην Ἐνόπην τε καὶ Ἴρην ποιήεσαν Φηράς τε ζαθέας ἠδ’ Ἄνθειαν βαθύλειμον καλήν τ’ Αἴπειαν καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν. πᾶσαι δ’ ἐγγὺς ἀλός, νέαται Πύλου ἡμαθόεντος· ἐν δ’ ἄνδρες ναίουσι πολύρρηγες πολυβοῦται, οἳ κέ σε δωτίνησι θεὸν ὦς τιμήσουσι καὶ τοι ὑπὸ σκῆπτρῳ λιπαρὰς τελέουσι θέμιστας. ταῦτά κέ τοι τελέσειε μεταλήξαντι χόλοιο. εἰ δέ τοι Ἄτρεΐδης μὲν ἀπήχθετο κηρόθι μᾶλλον αὐτὸς καὶ τοῦ δῶρα, σὺ δ’ ἄλλους περ Παναχαιοὺς τειρομένους ἐλέαιρε κατὰ στρατόν, οἳ σε θεὸν ὦς τίσουσ’· ἦ γὰρ κέ σφι μάλα μέγα κῦδος ἄροιο· νῦν γὰρ χ’ Ἔκτορ’ ἔλοις, ἐπεὶ ἂν μάλα τοι σχεδὸν ἔλθοι λύσσαν ἔχων ὀλοήν, ἐπεὶ οὐ τινά φησιν ὁμοῖον οἳ ἔμεναι Δαναῶν οὐς ἐνθάδε νῆες ἔνεικαν.’</p>	<p>5</p> <p>10</p> <p>15</p> <p>20</p>
---	--

Homer, *Iliad* IX.286–306

(a)* How does Odysseus attempt to persuade Achilles to accept Agamemnon’s offer?

You should refer **both** to the content **and** to the language of the passage.

[15]

'τῶ πάντ' ἀγορευέμεν ὡς ἐπιτέλλω
 ἀμφαδόν, ὄφρα καὶ ἄλλοι ἐπισκύζωνται Ἀχαιοὶ
 εἴ τινά που Δαναῶν ἔτι ἔλπεται ἑξαπατήσιν
 αἰὲν ἀναιδείην ἐπιειμένος· οὐδ' ἂν ἔμοιγε
 τετλαίη κύνεός περ ἑὼν εἰς ὦπα ιδέσθαι· 5
 οὐδέ τί οἱ βουλάς συμφράσσομαι, οὐδὲ μὲν ἔργον·
 ἐκ γὰρ δὴ μ' ἀπάτησε καὶ ἤλιτεν· οὐδ' ἂν ἔτ' αὖτις
 ἑξαπάφοιτ' ἐπέεσσιν· ἄλις δέ οἱ· ἀλλὰ ἔκηλος
 ἔρρέτω· ἐκ γὰρ εὐφρένας εἴλετο μητίετα Ζεὺς.
 ἐχθρὰ δέ μοι τοῦ δῶρα, τίω δέ μιν ἐν καρὸς αἴσῃ. 10
 οὐδ' εἴ μοι δεκάκις τε καὶ εἰκοσάκις τόσα δοίη
 ὅσά τέ οἱ νῦν ἔστι, καὶ εἴ ποθεν ἄλλα γένοιτο,
 οὐδ' ὅσ' ἐς Ὀρχομενὸν ποτινίσεται, οὐδ' ὅσα Θήβας
 Αἰγυπτίας, ὅθι πλεῖστα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται,
 αἶθ' ἑκατόμυλοὶ εἰσι, δηκόσιοι δ' ἂν' ἐκάστας 15
 ἀνέρες ἑξοιχνεῦσι σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν·
 οὐδ' εἴ μοι τόσα δοίη ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε,
 οὐδέ κεν ὧς ἔτι θυμὸν ἐμὸν πείσει' Ἀγαμέμνων
 πρὶν γ' ἀπὸ πᾶσαν ἐμοὶ δόμεναι θυμαλγέα λώβην.'

Homer, *Iliad* IX.369–387

(b) Translate τῶ πάντ' ... ὦπα ιδέσθαι (lines 1–5).

Write your translation on alternate lines.

[5]

(c) οὐδέ τί οἱ βουλάς ... ἐν καρὸς αἴσῃ (lines 6–10): what is Achilles' opinion of Agamemnon in these lines? [4]

(d) οὐδ' εἴ μοι ... θυμαλγέα λώβην (lines 11–19): what evidence is there for Achilles' strength of feeling here? [5]

Ἄγγελος	ᾤμωξε δ' εὐθύς καὶ περιπτύξας χέρας κυνεῖ προσαυδῶν τοιάδ'· ὦ δύστηνε παῖ, τίς σ' ᾧδ' ἀτίμως δαιμόνων ἀπώλεσεν; τίς τὸν γέροντα τύμβον ὀρφανὸν σέθεν τίθησιν; οἴμοι, συνθάνοίμι σοι, τέκνον.'	5
	ἐπεὶ δὲ θρήνων καὶ γόνων ἐπαύσατο, χρήζων γεραιὸν ἐξαναστήσαι δέμας προσείχεθ' ὥστε κισσὸς ἔρνεσιν δάφνης λεπτοῖσι πέπλοις, δεινὰ δ' ἦν παλαιίσματα· ὁ μὲν γὰρ ἠθέλ' ἐξαναστήσαι γόνυ, ἢ δ' ἀντελάζυτ'· εἰ δὲ πρὸς βίαν ἄγοι, σάρκας γεραίας ἐσπάρασσ' ἀπ' ὀστέων. χρόνῳ δ' ἀπέστη καὶ μεθῆχ' ὁ δύσμορος ψυχὴν· κακοῦ γὰρ οὐκέτ' ἦν ὑπέρτερος. κεῖνται δὲ νεκροὶ παῖς τε καὶ γέρον πατὴρ πέλας, ποθεινὴ δακρυόισι συμφορὰ. καί μοι τὸ μὲν σὸν ἐκποδῶν ἔστω λόγου· γνώση γὰρ αὐτὴ ζημίας ἐπιστροφῆν.	10 15

Euripides, *Medea* 1206–1223

(d)* How effectively does Euripides arouse pity and convey the horror of this scene?

You should refer **both** to the content **and** to the language of the passage.

[15]

5 Read the following passages and answer the questions.

Οικέτης Β ἐνὸς μὲν, ὦνδρες, ἀπολελύσθαι μοι δοκῶ·
οὐδεὶς γὰρ ἂν φαίη με μάττοντ' ἐσθίειν.

Οικέτης Α αἰβοῖ, φέρ' ἄλλην χἀτέραν μοι χἀτέραν,
καὶ τριῖβ' ἔθ' ἐτέρας.

Οικέτης Β μὰ τὸν Ἀπόλλω ἄγω μὲν οὐ·
οὐ γὰρ ἔθ' οἴος τ' εἶμι ὑπερέχειν τῆς ἀντλίας.

5

Οικέτης Α αὐτὴν ἄρ' οἴσω συλλαβῶν τὴν ἀντλίαν.

Οικέτης Β νῆ τὸν Δί' ἐς κόρακάς γε, καὶ σαυτόν γε πρὸς.
ὕμῶν δέ γ' εἴ τις οἶδ' ἐμοὶ κατειπάτω
πόθεν ἂν πριαίμην ῥίνα μὴ τετρημένην.

10

οὐδὲν γὰρ ἔργον ἦν ἄρ' ἀθλιώτερον
ἢ κανθάρω μάττοντα παρέχειν ἐσθίειν.

ὅς μὲν γάρ, ὥσπερ ἂν χέση τις, ἢ κύων
φαύλως ἐρείδει· τοῦτο δ' ὑπὸ φρονήματος

βρενθύεται τε καὶ φαγεῖν οὐκ ἀξιοῖ,

15

ἦν μὴ παραθῶ τρίψας δι' ἡμέρας ὅλης
ὥσπερ γυναικὶ γογγύλην μεμαγμένην.

ἀλλ' εἰ πέπανται τῆς ἐδωδῆς σκέψομαι
τηδὶ παροίξας τῆς θύρας, ἵνα μὴ μ' ἴδη.

Aristophanes, *Peace* 13–30

(a)* How does Aristophanes make the audience laugh in this extract?

You should refer **both** to the content **and** to the language of the passage.

[15]

Ἑρμῆς	ὦν οὔνεκ' οὐκ οἶδ' εἴ ποτ' Εἰρήνην ἔτι τὸ λοιπὸν ὄψεσθ'.	
Τρυγαῖος	ἀλλὰ ποῖ γὰρ οἴχεται;	
Ἑρμῆς	ὁ Πόλεμος αὐτὴν ἐνέβαλ' εἰς ἄντρον βαθύ.	
Τρυγαῖος	ἔς ποῖον;	5
Ἑρμῆς	ἔς τουτὶ τὸ κάτω, κᾶπειθ' ὄρας ὅσους ἄνωθεν ἐπεφόρησε τῶν λίθων, ἵνα μὴ λάβητε μηδέποτ' αὐτήν.	
Τρυγαῖος	εἰπέ μοι, ἡμᾶς δὲ δὴ τί δρᾶν παρασκευάζεται;	10
Ἑρμῆς	οὐκ οἶδα πλὴν ἓν, ὅτι θυνείαν ἐσπέρας ὑπερφυᾶ τὸ μέγεθος εἰσηνέγκατο.	
Τρυγαῖος	τί δῆτα ταύτη τῇ θυνείᾳ χρήσεται;	
Ἑρμῆς	τρίβειν ἐν αὐτῇ τὰς πόλεις βουλευέται. ἀλλ' εἶμι· καὶ γὰρ ἐξιέναι, γνώμην ἐμὴν, μέλλει· θορυβεῖ γοῦν ἐνδοθεν.	15
Τρυγαῖος	οἴμοι δείλαιος. φέρ' αὐτὸν ἀποδρῶ· καὶ γὰρ ὥσπερ ἠσθόμην καυτὸς θυνείας φθέγμα πολεμιστηρίας.	
Πόλεμος	ἰὼ βροτοὶ βροτοὶ βροτοὶ πολυτλήμονες, ὡς αὐτίκα μάλα τὰς γνάθους ἀλγήσετε.	20
Τρυγαῖος	ᾧναξ Ἄπολλον τῆς θυνείας τοῦ πλάτους – ὅσον κακόν – καὶ τοῦ Πολέμου τοῦ βλέμματος. ἄρ' οὗτός ἐστ' ἐκεῖνος ὃν καὶ φεύγομεν, ὁ δεινός, ὁ ταλαύρινος, ὁ κατὰ τοῖν σκελοῖν;	25

Aristophanes, *Peace* 221–241

- (b) ὦν οὔνεκ' ... μηδέποτ' αὐτήν (lines 1–8): what has happened to Peace? [4]
- (c) Translate εἰπέ μοι ... πόλεις βουλευέται (lines 9–14).
Write your translation on alternate lines. [5]
- (d) ἀλλ' εἶμι ... τοῖν σκελοῖν (lines 15–25): why should Trygaeus be afraid of War? [5]

SECTION C

Answer **one** question from this section.

In your response you are expected to draw, where relevant, on material from those parts of the text that you have studied in English, as well as those parts you have read in Greek.

6* Discuss the importance of personal relationships in the books of *The Iliad* that you have read. **[20]**

7* To what extent is *Medea* still relevant to a modern audience? **[20]**

8* Does it matter that the plot of *Peace* deals with things that are impossible in the real world? **[20]**

END OF QUESTION PAPER

OCR

Oxford Cambridge and RSA

Copyright Information

OCR is committed to seeking permission to reproduce all third-party content that it uses in its assessment materials. OCR has attempted to identify and contact all copyright holders whose work is used in this paper. To avoid the issue of disclosure of answer-related information to candidates, all copyright acknowledgements are reproduced in the OCR Copyright Acknowledgements Booklet. This is produced for each series of examinations and is freely available to download from our public website (www.ocr.org.uk) after the live examination series. If OCR has unwittingly failed to correctly acknowledge or clear any third-party content in this assessment material, OCR will be happy to correct its mistake at the earliest possible opportunity.

For queries or further information please contact The OCR Copyright Team, The Triangle Building, Shaftesbury Road, Cambridge CB2 8EA.

OCR is part of Cambridge University Press & Assessment, which is itself a department of the University of Cambridge.